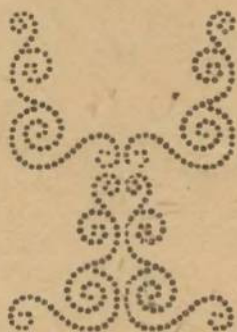

ТРИ КНЯЖЕВИЧИ

i

Чарівна Птиця.

НАКЛАДОМ »РУСЬКОЇ КНИГАРНІ«

848—850 Мейн Ст.

Вінніпег, Ман.

Три княжевичі і чарівна птиця.

В прекрасній і великій державі володів колись мирно могутий султан та через многі літа був вдоволений своїми підданими. Щастем его і гордостію були три его сини. Він не бо бажав, щоби они уміли мудро говорити на раді та і в борбі були непослідними.

І се ему удало ся зовсім. Коли найстаршому пійшло на двацятий рік, а наймолодшому на вісімнадцятий, то не можна було в цілій околиці далеко і широко знайти красшого трилистка конюшини від тих трох молодих героїв. Красиві, стрункі і кріпкі, всі три однакого росту, рівнались гром побіч себе ростучим молодим кедром, а глянути на них то серце радувало ся і душі веселійше ставало.

Одного дня прийшов подорожний на двір султана. Его прийняли величаво і просили, щоби оповів їм щось з своїх подорожий. Чого він не чував і не бачив! В яких чужих землях він не бував! Всі три княжевичі прислухувались его бесіді з сіяючими очима, а старий султан зауважив з легкою трівогою, що в їх серцях починала жарити небезпечна жадоба.

— Она жиє в далекім краю, в мармуровім лісі. Всего на менно птиця, що звалась „Більбіль ал Сіак”, по нашому „Соловій паріканя”. А про тую птицю умів подорожний розказувати дива-предива.

— Она жиє в далекім кра, в мармуровім лісі. Всего на всего зеленіє в тм лісіі оден кедр; на пім висить велика золота клітка, в котрій спить в ночі птиця. Хто хоче стати ся єї паном мусить тайком всунутись в ліс, а скоро птиця засне, замкнути скоро двері клітки. Тогди птиця стає всегда рабом щасливого побідника. Але щоби зловити тую птицю, треба перебути много небезпечних пригід і багато уже молодців-юнаків, що вибралпсь в тую далеку подорож до край-

ли чаруючої птиці, не вернуло домів, а пропали десь в безлістях. Ближше о тих небезпеченьствах не знаю нічого певного сказати, бо сам я ніколи не відважився виправитись в зачарований ліс, хочай я дуже бажав би посісти ту птицю. Она бо уміє говорити і то так мудро, як ні оден чоловік на цілм сьвітї. Она знає все, що лиш де сталось; знає сама з себе минувшість і будучність, може отже кождому подати найрозумнійшу раду. Та має вона крім того на правім кігтю перстень, що єсть в силі того, в чїї руки він дістане ся, зділати могучійшим, чим всі царі світа...

Такі дива розказував чужинець і так яркими барвами опісував щастє властителя сеї чарівної птиці, що всі три княжевичі нараз зірвались...

— Більбіль мусить наш бути! — закликали гейби з одних уст. — Ми мусимо всі три разом вибрати ся в дорогу і старатись єго здобути!...

— Але не можна всім тром разом вибрати ся в дорогу! — замітив чужинець. — Лиш оден може увійти в той зачарований ліс...

— То пустїть мене! — закликав найстарший княжевич. — Перед молодшими я маю першєнство...

Молодші брата спустили голови, дуже невдоволені, що найстаршому братови належить ся першєнство. Але кєнець кінцем погодились і найстарший брат Мамуд пішов до батька султана просити о позволенє.

Можна собі подумати, як мусїв налякатись старий батько, почувши таке небезпечне бажанє свого любого сина. Довго старав ся він оперти ся прошеню, але і син не переставав молити батька.

— Я маю вже дваццять літ, — говорив він — а ще не доконав ніякого лицарського діла! Се сором для царського сина, а за для того сорому вже не одну нічку не брав ся мене сон! Не вволиш моєї волї батьку, то доведеш мене до крайности...

Щож мав почати старий батько? Позволив і Мамуд почав спїшно лагодити ся в дорогу. Під ним сильний кріпкий кінь, в руці добрий меч, а в кармані повна калитка. Тра-

ном пустив коня по замковім подвір'ю а братя сумними очима дивлять ся на него.

Хотай они завидували Мамудови, то такн прийшлось їм пращати ся тяжко, бо всі три любилсь сердечно. Але так само і Мамуд мав слези в очах. В останній хвили дав він середущому братови Джобарови перстень, щоб приняв его на памятку від него. Сей перстень то стара спадщина, що переходила на найстаршого потомка з роду в рід.

— Коли я не верну, — сказав Мамуд — то бодай сей перстень не пропаде марно, та в нїм есть і чародїйна сила. Скоро я згину, то той, що его носить, відчує діймаючий біль. Ти отже, мій любенький Джобаре, будеш знати, коли я умру. Тогди ти вибереш ся в дорогу, бо на тебе прийде черга. Чейже бодай одному, з нас удасть ся здобути величаву птицю. Бувай здоров! Бувай здоров!

Курява давно зчезла, котру збив кїнь молодого лицаря, і дорога стала знов пуста та тиха, а батько і сини стояли ще і дивились в слїд. В кінци протер султан свої очн.

— Ходїть діти! Ми вже давно стратили его з очий. Не хай Бог ему помагає! Воля его, то щасливо верне ся!

І важко зітхаючи віддалив ся.

* * *

Минали тижні і місяці, а Мамуд не вертав, ані вістки о собі не давав. Старий султан що раз більше ставав затревожений, а і снни почали непокоїтсь.

В тїм почув Джобари одного дня при обїді діймаючий біль на пальци, на котрім носив перстень. Зойкнув і закрив лице руками. Зачудовані і перелякані дивились всі на него.

— Ой! — крикнув, зашваючсь слезами. — Якраз тепер згинув наш брат Мамуд!

Великий жаль і біль переняв всіх присутних, а старий плакав гірко.

— Батеньку — сказав рішучим голосом Джобари, піднявсь. — Пропну тебе, дай мені коня і оружїє! Я бо мушу без проволоки відїхати!... Я кляв ся братови...

— Ох горе, дитино! кликнув батько.—І ти хочеш мене полишити?

Довго-довго не міг рішитись старий султан; але сей син ще більше нашив нїж перший, то в кінці позоволив. На пращане вложив Джобари чародійний перстень на палець наймолодшому братови Беназирови, пустив чвалом коня і зчез з очий рідні.

— Нехай Бог стереже тебе! — проголосив батько на vzdогін. — Ти, добрий Боже, уже не забереш мені сего сына!...

Однак не вертав ні сей ні тамтой. Не минуло ще три місяці, а Беназир відчув по болю на пальці, що брат уже не жив. Він сидів з батьком на килимі. Нараз пришибнуло его мов громом і якась блідість покрила его лице. Він став і хотів говорити, але голос заумер в горлі.

— Нема нігде ніякої помочи, хиба у Бога! — сказав в кінці тихоньким голосом, сильно зворушений. — Ми его діти і до него мусимо вертати...

— Синку мій, синку Джобаре! — заголосив султан падаючи, бо відчув душею, що сталося.

— Нема его вже! — відповів Беназир заливаючись сльозами.

Батько і син обняли ся. Не довго однак плакали і сумували.

— Я не повинен тратити ані хвилички часу! — кликнув княжевич, вирвавшись з обіймів батька. — Тепер черга на мене!...

— Беназире! — відповів батько з докором. — Можливо то, щоб ти задля сеї птиці, котру я проклинаю, бо она мені забрала двох синів, пожертвував своє життя? Ми без неї так довго були щасливі, а від часу, як ми про ню почувли гостить в нашім домі сум і горе. Нехай здобуває її той, хто має охоту і не має нікого на світі, що его оплакував би; а ти не лишай свого батька, бо ти послідна одинока его потїха! Коли і ти згинеш то хто-ж мене тогди потїпнить?

— Батечку! — відповів Беназир, ніжно цілуючи его руку. — Ти гадаєш, що я тебе пропну, пустити мене ради

тої птиці? Бог оден знає, як радо приніс би я в жертву твою славу, щоб ти лиш заощадити тобі журби; але мене кличе вишній обов'язок. Я мушу пімстити ся і вирвати з загибелі моїх братів! Внутрішній голос каже мені, що мої братя не погнули, а живуть! Не вздержуй мене! Бог мені допоможе, що не мине і швіроку, а будеш мати всіх трох синів коло себе!

Батько застогнав і потряс головою.

— Я ні тебе ні їх не побачу! — сказав. — Але коли ти не хочеш лишити ся, то іди шукати братів! Нехай Бог тебе благословить!

Сердечно подякував Беназір за дозвіл і не вздержуючись, пішов приготувити на дорогу зброю. Коли зійшло другого дня сонечко, було вже все готове. Кінь стояв осідланий, а сго молодий пан сїяв в збруї. Він ждав ще не благословене батька. Дрожащими руками поблагословив его старий султан.

— Нехай Бог тебе стереже! — ледви вилебедів.

Тогди обняли ся ще і Беназір, вириваючись з обіймів вітця, скочив на коня.

— В дорогу! — кликнув і помчав стрілою.

* * *

Дорога до чарівної птиці була Беназірови знана, бо чужинець не раз цілком точно єму єї описував. Їхав скоро, скільки міг. Безконечна нетерпеливість гнала его наперед так, що далеко скорше, чим его братя, прибув до царства, де проживала чарівна птиця.

Велику просторонь в округ сеї зачарованої країни не було ні одного міста ні села, ба навіть ні одної хати. Страх огортав всіх людей перед тим нещасним лісом, в котрий увійшло стільки молодих цвітучих лицарів тай ніколи не вернули. А однак наш княжевич не стратив відваги. Він лишив коня в найблизшій місті, а сам вибрав ся пішки до ліса бо такє було успіве.

Товпа народа супроводжала его аж до воріт з сумом і плачем.

— Нещасний молодець! — переходило з уст до уст.—

Він ще такий молодий і красний і величавіший від всіх, що до тепер осмілювались на таке діло! Ах, він піде так марно, як і прочі!

Старші почали навіть на розум толкувати княжевичеві, відраджувати йому та описувати яркими барвами страшні пригоди і небезпеченство, які його очікують. Але він не дав ся налякати і пустив ся з острим мечем в руці відважно наперед, рішеній на все.

Ціла просторонь, по котрій переходив, була, як лиш оком широка і далеко глянув, густа і дика. Сонце некло і примучило його трохи; зрештою не зайшло йому нічого злого в дорозі. Так пішов до ліса. Зачудований станув тихо, споглядаючи на него. Дивне чувство викликали в нім ті білі нерухомі дерева. Скаменіле листє, що не порушилось навіть при подуві вітру, мало в собі щось зачарованого. Невисказана тишина, що наповняла мертве царство, лякала его перед его власним віддихом.

— Відваги! — сказав сам до себе і роблячи кілька смілих рухів мечем, переступив границю ліса.

Страх огорнув его мимоволі від голови до ніг. Він запер в собі дух та оглядав ся, чи не побачить яких смоків або великанів, котрі після его гадки мали тепер явити ся. Але гадка та обманула его; не появилася ні одна огнем зіваюча потвора. Тихо і пусто було в округ і нічо неставало йому на перешкодї. Здивований ішов даліше. Білі дерева гляділи на него немов опирі, змні мармурові галузки дотикали від часу до часу его лиця прошибаючи все тіло невисказаним чувством страху, немов-би рука мерця дотикалась его.

Довго шукав він зеленого кедру, що був цілню его вправн; бігав вздовж і поперек, але все на дармо! В кінци почало вже смеркати ся, коли прибув на малій круглій шмат землі, що був густо окружений мармуровими деревами. Тут вистрілів високо в гору кедр і широко розпустив своє галузе. У Бенсіра радо заблюло серце, а кров, котра в часї блуканя майже заумерла, живійше почала кружпти. Зворушений притулив ся до самого пня і кинув ся в его ті-

ни на килим зеленої мурави, сятаючи так далеко, як далеко падала тїнь кедра.

Нараз почув легкій шум вітру, листе порушилось і шипотїло як лишпх звичайних дерев. Страх щез, а він так був вдоволений, мов-би вже всі труди і небезпеченства переміг і птиця в єго руках була. Щож мав дальше робити? Тут висїла золота клїтка...

— Ось прилетить птиця, влїзе до клїтки, а я замкну і... побіжу! — подумав собі.

Все видалось єму так легким, що чудував ся, яким способом єго братам таке дїло не могло удати ся.

Тимчасом ставало що раз темнїйше, зійшов місяць повний, ясний, світлий, як ніколи. Тихо!

Нараз розніс ся в воздуху шум подібний до удару крил птиці. Молодець слухав мов зачарований. То птах зближив ся і небавком перелїтала чудесна птиця майже понад саму голову молодця. Ніколи не бачив він таких лїтавок, які тепер представлялись єго очам! Золото- і срібло, багрянна, голубо-сина, темно-зелена і рожева барва, все сяло і блищало з птиці, а голова єї і шия були білі як сніг. З зачудованем і одушевленем подивляв єї Беназир, а птиця з своєї сторони сподобала собі бравого лицарика.

Скоро лиш єго побачила, усїла на галузці зеленого кедра і гляділа на него своїми круглими очима так ніжно, що єму аж чудно стало. Опісля взнесла ся в гору і почала кружити наоколо єго голови та співала таку любу пісоньку, якої він ще не чув. Були то голосїня повні рознуки, що втискали ся в глибину душі.

— Які болї можуть мучити тую красну птицю? — говорив Беназир сам до себе.

Він старав ся зрозуміти, що птиця співала; але довний час чув, лише тони, котрі не дали ся зложити в слова. В кінци почув такі понятні слова...

— Хто скаже до бідного подорожного „Спічни“? співала птиця. — Хто скаже до бідного Вільбіл „Спічни“? Всї доперва можуть спочивати, ось спять від столїть, але

Більбіль, не може усісти і головки скласти до сну, доки хтось не скаже „Спічни, нещасна птице!”

Підчас коли птиця в розриваючих серце тонах виголосувала послідні слова, дрожали всі білі мармурові дерева і видавали тяжкий стогін.

— Дерева стогнуть над горем нещасної Більбіль, продовжала птиця, — а чоловік твердий від скали; дерева дрожать з милосердя над птицею, що не має супочинку, а чоловік зимнійший від мармуру. Ніхто не говорить до бідного подорожного, „Спічни”!, а прецінь Більбіль не може скорше склонити голови до спочинку, доки до него не скаже милосердна душа „Спічни, нещасна птице!”

Безазира переяли біль і милосердіє аж рясні слези покотили ся з его очей.

Під впливом сумного довго виводженого голосіня резлівалось єство лицаря в розпучі; таку чарівну силу мали ті тони. І молодець вже давно сказав би був „Спічни!” коли би особливша сила не повздержала була его від того.

Не видати ні смока ні великана, — подумав він собі — а прецінь мали бути великі небезпечні борби! Щойм маю робити? Чи може мовчати? Ах коби лиш се!

На ту гадку затіс губи і то тим сильнійше, чим жаліснійше птиця голосила і благала. Спів птиці доходив в кінци до відчання, голосіне було чим раз більше діймаюче, а голос птиці уже-уже рвав ся і чим раз більше слабів. Ліс стогнав, земля дрожала, але небезпеченьство для княжевича уже минуло, бо тепер пізнав, що слова птиці мусять мати в собі щось погубного. Молодець не піддав ся.

Ще раз заголосила птиця в послідне так страшенно і діймаючо, що всі мармурові дерева стрясали ся, а тисячні відгомони повтаряли той стогін, по чім настала глибока тишина.

Більбіль полетів цілком звільна до клітки, мов-би нічого не лучилось, і сів на перегороду. Він потряс собою, падув шіре і станув на лівій нозі, ховаючи праву ногу з за-

чарованим перстеном під крило. Аж тогди замкнув праве око, опісля ліве, і в кінці заснув як і інші птиці.

— Нуж, ради Бога! — сказав Беназир. — Се погано звіря цілком без потреби наробило стілько галасу і парікання, бож спочиває як і інші звірята, хотяй ніхто не промовив з милосердія „Спічни!“ За те оно відпокутує!...

Так сказавши, скоро підняв ся і замкнув дверцята.

— Ага! — кликнув опісля. — Вставай пане Більбіль, і оглянь ся, ти зловлений!

Птиця скоро отворила очи, побачивши, що дверцята зачинені, смирененько схилила голову.

— Ти, сину славного султана, виграв! — сказала. — Ти тепер моїм паном, а я твоїм рабом! Ось возьми сей перстень! Як довго будеш его носити, маєш право мені розказувати.

При тім слові стягнула зачарований перстень з правого кігтя і віддала его молодому витязеві, котрий, не надумуючи ся довго, сейчас всадив на палець правої руки.

— Скажи мені тепер в сій хвили, де ти поділа моїх братів? — запитав Беназир.

— Там они! — відповіла птиця, вказуючи на два білі мармурові кедрн, що стояли побіч.

— Ті дерева? — скликнув напрасно Беназир. — О ви нещасні! О поганці Більбіль, в який спосіб ти перемінив їх в дерева?

— Пане! — Сказала птиця. — І тебе могло спіткати таке саме щастє, бо і ти слухав моєї просьби, і колиби ти лиш був сказав „Спічни!“, то я поспішала би була головою твоєю тою білою глиною і ти став би білим, мармуровим деревом, так як они стали ся. Але сего не можу поняти, як ти на сю гадку прийшов що в тих словах криє ся обмана. Всі ті три тисячі лицарів що прибули тут до моєї оселі, повторили слова обмани „Спічни!“ Цілий ліс мармуровий, як і тут бачиш, се перемінені люди!

— Жорстоке звіря! — прошепотів гнівно княжевич. — Скажи мені тепер, як можна їх виратувати!

То легко відповіла птиця. — Бачиш он-там куну червоної глини? Поспи жменю тої глини на них, а сейчас ожикють!

* * *

Беназир не тратив часу. Як стій вхопив повну жменю тої славної землі, щоб ратувати братів. І о чудо! Скоро лиш червона маса диткнула ся білого листя, ціле дерево задрожало і в одній хвили наступила переміна. Струнки і краєні, в повній зброї, з видобутим мечем, стояли старші братя і так, як стояли в тій хвили коли виголосили прокляте слово, і з зачудованем оглядались навкруги, протираючи очи, немов би пробудились зі сну.

Беназир розсміяв ся в голос, що они, не могучи прийти до себе, так нерухомо стояли, і кинув ся в їх обійми.

— Чи не знаєте, братя? — кликнув. — Ми тут всі разом! Ваше зачароване скінчилось, а птиця наша!

— А хтож її здобув? Чи ти, брате Беназире? — питали братя, не могучи еше вийти з дива.

— Я! — відповів весело молодець. — Бог поміг мені, що я властиво опер ся покусі і ми всі спасені. О, як-же утішить ся наш старий батько, коли нас всіх трох побачить здоровими і цілими! Не знаєте бо, як він дуже за вами побиває ся!...

Щасливий Беназир розповідав дальше про вітчину, а передовсім, що сталося, коли їх не було дома; але братя слухали его лише одним ухом. Їх лиця покрили ся темно-червоним румянцем, а чоло морщилося грізно. Видно було що в серцях їх повстають мерзкі гадки, щось недоброго коїть ся.

— Але на сплу перемогли ся, та почали примілюватись до брата та дякувати емо за те, що їх освободив.

— Ти щасливіший від нас! — казали. — Тебе Бог мусить більше любити чим нас, хотяй не знаємо, чим заслужили ми на его гнів!...

— Ні! — сказав Беназир. — Ви не повинні річи так толкувати! Чому-ж не мав би Бог вас так само любити, як

мене? Він прецінь привернув вам вашу людську стать! О, ми маємо єму богато, богато завдячити!... От помолім ся за єго ласку, що жиємо!

Так сказавши, клякнув і молив ся, а Мамуд і Джобари пійшли за єго приміром. Але чи їх молитва була так щира як єго, можна сумніватись.

— Тепер можемо взяти Більбіль в своє посіданє. — промовив Беназир помолившись: — Він прецінь до нас належить.

— Він до тебе належить! Ми до него не маємо ніякого права! — відповіли братя. — Ти сам здобув єго собі..

Зимно, з яким ті слова висказали, діткнули молодого Лицаря до живого.

— Братя, — сказав він сумно — що се має значити? Чи ми всі три не одна душа, не одно серце? Що я посідаю, є рівночасно вашою власністю!

— Ти герой! Тебе буде весь наш край величати, а не нас! Ми мусимо з соромом голову похнюпити і слухати, як будуть шепотом говорити: „А дивіть, оба старші, але наймолодший обох їх перейшов!“ Єму удало ся се, чого старші не могли осягнути...

Сю бесіду, котра розкрила глибину їх сердець, виглосили они пристрасно і поважно, а Беназир тим дуже засумував ся.

— Мамуде і Джобари! — промовив молодший брат, споглядаючи на них. — Ви огірчуєте мене тимн словами! Бог знає, як мало думав я о славі, а виїзджаючи в дорогу, гадав я найбільше о вашім висвободженю. Що мене неповздержано перло, то любов до вас. Щоби вас спасти, паразив я своє жите, котрого не дав би я за ніяку иншу ціну погубити. І щож то за слова, котру я здобув? Я не побідив ні смока ні льва, мій меч не проляв ні одной краплі крови. Моя ціла заслуга, що я прочув небезпеченьство в наріканю птиці, а певно на сю гадку не був би я упав колиб ваше нещастє не було навело мене до того. Мамуде, Джобари, прошу вас сердечно, не мугіть радостн. котру ми всі три

повинні відчувати, що ми живі і здорові, а птиця в наших руках!

Ті щирі слова поділяли. Здавалось, що братя пізнали своє негідне поступованє. Они обняли Беназира і просили єго, щоби їм простив. Беназир, котрому вернула давна веселість, поцілував їх щиро і не гадав більше о дізнаних докорах.

— То ходім тепер! — сказав. — Але заким опустимо се закляте місце, то скорше скиньмо нещасне зачарованє з снх мармурових дерев!

Всі три брати взяли червоної землі, ішли від дерева до дерева і посищували нею мармурові дерева. Сейчас ставав молодець за молодцем, оспалпй оглядаючись, як-би будив ся зі сну.

В короткїм часї лїс перемінпв ся в тисячне військо молодців, з котрих один прибув колись з тих, другий з інших сторін. Довго они тут спали, де-які кілька сот лїт.

Можна собі представити їх зачудованє! Кождий пригадував собі, що єго тут пригнало, а іменно чарівна птиця, голоси єї наріканя; але ніхто не розумів, чому так довго спав, а ще більше, якпм способом кругом него стоїть богато незнакомих та чужих лицарів, в панцирах, шоломах і з мечами в руках...

Весело переходпв ся Беназир межи їх рядами і поясняв їм все та потїшав їх.

— Що менї удало ся спасти вас від вічної загибелі, се лїлас мене щасливїйшим, ніж птиця сама! — проговорював до кождого.

Хто тогди глянув на єго веселе розяснене лице, не міг сумнівати ся о правді єго слів.

Подякам і радісним окликам не було кінця. Всї лицарї заявили одногласно, що стають ся рабами свого спасителя.

Нї! — відповів на се Беназир, потрясаючи головою. — Для мене буде найкрасшою радістю тогди, коли не буде наставати на мене, щоби я прийняв ту жертву. Ви прий-

шли тут вільними мужами, тому вертайте вільними до своїх країв! Я був би негідний ласки Божої, коли би я, наймолодший з вас мав над вами панувати. Майте ся в гаразді і нехай вас Бог заведе щасливо домів!

— Славно! — загреміли три тисячі душ лицарських. — Нехай Бог багословить нашого благородного спасителя і нехай буде щасливий як собі на се заслужив!

Тепер в триумфі вертали до міста, Беназир з золотою кліткою і Більбілем на переді. Мешканці міста зчудувались; ніхто не хотів вірити, але переконалися, що так було справді. Радісним окликам не було кінця...

— Славити Бога! — кликали із всіх сторін. — Раз устануть ті ненастанні жертви!

Молодого княжевича прославляли, в его честь всілякі ігрища устроювали, але він не мав терпеливості ждати па їх кінець. Занадто швидко було ему потішити старого зажуреного батька, що нетерпеливо очікував повороту своїх синів. Він подякував мешканцям міста за звичливість і поспішив в дальшу дорогу. Мешканці міста і триста молодців випроводили его аж до границі краю. Доперва тут всі розпрацались і повернули кождий до своєї вітчизни.

* * *

Мамуд, Джобари і Беназир їхали тепер самі. В серцях обох старших було неясно. Гадка що побачать свого батька, не прояснилась в їх головах; за те зависть мало по малу заволоділа цілм їх еством. Хоть і совість докорювала їм, однак нечистих гадок і злобних намірів не могла прогнати. Они могли їх лиш придавити на хвильку, так що братя удавали радість, котру благородний Беназир, не прсчуваючи нічого злого, поділяв.

Єще кілька днів дороги ділило їх від родинного міста коли прицало їм ночувати в тінистім лісі над берегом глибокого ставу. Там они, урядивши собі місце відпочинку і повечерявши, постелили клунки під голови і полягли спати оден побіч другого.

Небаром Беназир і Джобари позасипляли. Не так Мамуд.

— Так! — роздумував він собі через цілу ніч. — Беназир став паном птиці і здобув собі велику славу, ми же оба вертаємо домів, окриті ганьбою і виставлені на поруганє.

Рано випрямився і потер чоло рукою, а важкий стіна видобувся з під его серця.

— Мамуд! Ти поганий! — сказав сам до себе. — Проч з чорними гадками!

В тій хвили поглянув на усміхаюче лице Беназира, сплячого ще над берегом ставу, і зітхнув.

— Боже, — прошептав — прости мені! Я тяжко провинився супроти него!

Опісля схилив ся низько над невинним лицем брата, щоб поглядом з близька могла збудитись у него давна любов і веселі гадки. Але сатана знов пересунув ся поперек его очи.

— Чи не бачиш, як нарід буде витати Беназира? Чи не предвиджуєш, як султан найперше его обійме і певно заіменує своїм наслідником? А ти що, Мамуде? На тебе ніхто не гляне, тебе переміг наймолодший брат!

Так шептав ему до уха сатана, а гадки щораз чорніші находили на него, а его очи що раз грізнійше споглядали на сплячого брата, котрий за легким потрученєм міг упасти в став.

— Що ти хочеш робити, Мамуде?

Боже, він сам не знає в тій хвили! Нечистий засліпив его. Рука задрожала... розніс ся легкий плюскіт води... і знов настала глибока тишина...

Джобари, перестрашений плюскотом води, зірвав ся і побачив, як Мамуд, мов скаменілий і блідий як стіна, влягив очи в воду, а місце, де лежав Беназир, лишилось порожне.

— Бога ради, Мамуде, — закликав — що ти учинив?

— Тихо! — проворкотів Мамуд, кладучи руки на его

уста. — Стало ся! Тепер ми лицарі, що здобули птицю!

Джобари прикрив лице руками, але не спасав потапаючого брата, о скільки ще можна було. Не робив рівно-ж Мамудови ніяких докорів, бо він прецінь довершив гадку, котра і в его безбожній голові почала була гніздитись.

Оба убійники не задержували ся довше на тім місці. Скоро вскочили на коні і помчали чим скорше звідси. По кількох днях прибули до родинного міста...

* * *

З якою радістю приймає їх там! Нарід, гордий на молодих лицарів, сипав їм пальми під ноги і в тріумфі до батька, котрий сидів на дивані в жалібнім платю. Зчудований підніс ся і в тій хвили воіг без духа слуга і впав єму до віг.

— Великий Бог! — кликнув. — Славити ім'я его! Світлий Пане, твої сини вернули!!

— Мої сини! Мої сини! О стократно радісна вість! Славити Бога! Виведи мене на двір, нехай вийду напротив них!

Але слуга мусів таки вивести старого султана, бо утіха обезсилшила его члени.

Ледво прибув в притвір, зближив ся уже тріумфальний похід синів. На переді поступали Мамуд і Джобари і тримали високу клітку.

— Діти мої, діти, прецінь раз вертаєте! — закликав радісно батько і розиростер рамена. — Чи в сні чи на яві виджу вас живих?

Він притиснув одного і другого до своїх старих грудий і зросив їх слезами.

— Але де Беназир? — скрикнув нараз. — Бракус мого сінка Беназира!

— Беназира? — запитав Мамуд зачудований. — Ніс, батечку, ти шукавш его межі нами?

— Ми думали, що він перебуває в палаті! — додав Джобари в тім самім тоні. Нема его тут?

— Тут? Ради Бога, він відіхав перед місяцем щоби здобути птицю і вас спасти!

— Нас спасти? Ай, батечку, таж бачиш, що нас ніхто не потребував спасати. Я звихнув собі руку і тому задержав ся в дорозі так довго, що аж Джобари мене дігнав. Ми отже разом підняли ся сего діла, перебули щасливо всі небезпеченьства і злапали птицю. Се наша історія. Про Беназира ми нічого не знаємо!

— Боже! — проголосив батько, вкриваючи лице руками. — Ти хочеш, щоби утіха моя не була совершенна! — Ти Всемогучий, я корю ся перед Тобою і дякую Тобі щиро, що Ти бодай тих двох мені повернув!

На ново плакав та цілував їх і завів до палат.

Тепер почали брата розказувати про чудеса і небезпеченьства, яких зазнали. Тут внесено і Більбіля, щоби сго ближше оглянути. Сго величає упірене зачудувало старого сутана.

— Ага! — кинув параз радісно. — Прецінь подорожний сказав нам о чудовній прикметі сеї птиці, а іменно о силі пророкованя. Она має знати всі річи! Розвідаймо ся у неї про долю Беназира!

Перелякані поглянули на себе брата і почервоніли. Они щось вовкнули, але султан не замтив того. Він почав зараз вишитуватись.

— Де мій син Беназир? Говори, Більбіль, ти мусиш знати!

Штах глянув на него, однак не сказав ні слова.

— Як, ти нічого не відповідаєш?

Більбіль стряс пірєм і станув на одній нозі, але мовчав як перешше. Здивовано поглядав султан на своїх синів.

— Що то є? — сказав. — Чи подорожний подав блудно опис сеї птиці?

Мовчане птиці справило братам велику пільгу. Немов камінь спав їм з серця.

— Того не понимаємо! — почав Мамуд. — По дорозі

не мали ми ніякої причини, ставляти їй питання; тому єї мовчання видаєсь нам так само непонятим, як і Вам, милий Отче! Але питайте ще раз, може надумає ся!...

— Відповідай, Більбіль — почав султан на ново. — Не знаєш нічого о моім сині Беназирі? Жне він чи умер?

Більбіль станув на другу ногу, спустив голову і виголосив кілька слів.

— Де він? — повторив султан.

— Більбіль говорить лиш до свого пана! — була відповідь.

— То питай ти єго, Мамуде!

Мамуд, котрий зараз при перших словах побілів як стіна, ледви міг отворити губу, але зібрав всю свою силу, щоби не стягнути на себе підозріння.

— Де є мій брат? — запитав.

— Я відповідаю лиш мому панови! — була відповідь.

— А я не твоім паном?

— Ти? Ти ні! — з гніву аж іскрамп сшав Більбіль. — Моім паном є той що має мій перстень!

— Твій перстень? — питав султан зачудований.

Більбіль вже анї не рушив устами, але станув на одній нозі і витягнув шю.

— Що то за перстень? — звернув ся отець до синів.

Але сини змішались і не могли на тоє питанє ніякої відповіді дати.

— Ми не знаємо, що він думає сказати! — проворкотів вкінці Джобари. — Ми не пайшли у него перстень!...

— Звіря дурновате! — пробурмотів Мамуд. — Відай зазнав в дорозі удару сонця, бо ми несли клітку ненакриту! Нехай прийде до себе, а може надумає ся..

Тими словами удалось синам успокоїти старого султана, котрий любив своїх синів надто сердечно, щоби міг їх підозрівати.

— На Бога, — кликнув Мамуд, коли батько віддалив ся — могло зле скінчитись! Як необережними ми були, що

не подумали над тим, що тая птиця своєю всевідомістю могла би нас зрадити!...

— А той перстень! Ніхто з нас не думав про него! Він пропав разом з Бенезиром! — сказав Джобари.

— Слава Богу за те, — сказав Мамуд — що так скінчила ся та розмова птаха! Той проклятий Більбіль був би нас погубив!...

— Так але якій хосен нам с него без перстеня? Се пімста за наш проступок!

— Так роздумувати тепер за пізно! — відповів Мамуд і поблід, — Вже нічо не допоможе бабрати ся в тій річи...

— О нещасний, ти впнен всему! — перервав ему Джобари. Проклята твоя рука, що погубила брата!

Мамуд задрожав від стіп до голови.

— Не годить ся тобі робити мені докори! — проговорив гнівно. — Ти знаєш добре, що той злочин є спільний...

— Боже, змилуй ся над нами! — голосив Джобари. — Му були так щасливими перед тим! Ніколи гріх не веде до благословеня....

Він закрив лице руками і вибіг. Зимний воздух охолодив трохи розіалене чоло, але палючого жару серця не міг охолодити. Закаменілий дивив ся на далекі луки, котрі розтягали ся перед палатою, а очи впялив в дорогу, котрою колись вибрав ся шукати слави, а тимчасом знайшов собі біду.

Нараз побачив куряву, котра що раз зближалась. З початку не зауважав її, але по якімсь часі звернув на ню увагу, бо з неї показувались величаві лицарі. Золотисті панцирі сіяли від сонця, а мечі блищали як іскри. Чвалом на прехороших конях зближались они числом до пятьсот, а доводив ними стрункий молодець в багрянім турбані. Був се Беназир. Він був вже так близько, що можна було точно розпізнати черти его лица; але Джобари відвернув лице в иншу сторону. Аж як він був вже лиш на двацять кроків віддалений, оглянув ся і очи братів стрітили ся.

Сей погляд мов грім з ясного неба вразив молодого княжевича. Він крикнув і упав на землю.

* * *

Заки будемо дальше оповідати, мусимо вернути до тої хвилі, коли Мамуд засліплений сатаною, кинув Беназира в став. Молодець, не прочуваючи нічо злого спав спокійно і скорше не збудив ся, аж обняла его вода; але не міг собі здати справи, що з ним дїє ся, і не уміючи пливати, вертів ся безпощадно на всі сторони. Налялось ему води до губи і носа, стратив свідомість і не відчував нічого, крім що під — Шідлий, не погубляй моєї душі! — міг еще прошепотіти.

Опісля замкнув очи пересвідчений, що умирає.

Але Бог інакше постановив. Він хотів ему жите дарувати. Не минула і година, як Беназир на велике своє зачудованє отворив очи і побачив, що лежить на огнистім дивані. Оглянув ся, а его зачудованє що хвиля збільшало ся; він бо сидів в кришталевій палаті... Стіни були прозорчі; видко було крізь них глибоку воду. Велика світлиця була окрашена ріжнородними мушлями.

— Красні сні мріють ся мені! — думав Беназир і зажмурив очи.

Але в тій самій хвили побачив, як відчинили ся бічні двері і увійшла ціла громада водних німф, зближалась обережно до него і почала мастити его всілякими пахучими зїлями. Знов стратив свідомість і так спав не рушившись з пів отвореними очима.

Незабавки знова відчинили ся двері і тепер вступила в світлицю сама принадна стать, якої Беназир в своїм житю не бачив. Ему здавало ся, що то королева тих німф, бо мала на голові вінець з водних рож, окружений перлами, а в руці держала ллію.

— Жпе? — прошепотіла тихо.

Малі німфи пристанули і хотіли відповісти, але Беназир не допустив. Ему уже вшало в око, що він тут через цїлий час на софі, то хотів довідатись, що то за дива і де він

є. Тому напрасно зірвав ся і станув. Малі німфи скрикнули, а красна дама хотіла утікати; але Беназир склонив ся чемненько і просив та благав єї, щоб вволила його волю і лишила ся в кімнаті.

— Передовсім скажіть мені, де я!

— Ти у мене — відповіла дама — в моім замку!

— Але як я тут дістав ся?

— Мої малі знайшли тебе в ставі і притягнули тут, бо ти не давав їм спокою...

— Справді — казав Беназир, котрий тепер щось пригадав собі — я уклав ся з почи спати на краю ставу і напевно впав в сні в воду! О нещасні брата, як они будуть про мене побиватись! Скажи мені на милість Богу, світла королево, як я можу знов до них дістатись!

Королева потрясла головою.

— Нещасний княжевичу! — промовила. — Се не можливо, бо навіть се не в моїй силі. Я властиво не єсьм водна німфа, але принцизна-княгиня, заточена злим духом, котрий знищив королівство мого батька і цілу роднину убив. Лише мене пощадив, бо я єму подобалась. Але я его боюсь, а коли прийде до мене, то сейчас хорую. Тому загнав мене тут і замкнув. Я сама не можу відістатись, як-же тобі можу помочи?

При сих словах зложила руки і гірко плакала. Плакав і Беназир не так над своєю, як радше над єї долею.

— Колиб я не мав батька і братів, котрі десь-там за мною побивають ся, — думав собі — то далеко красиве було-б мені мешкати тут в кришталевій палаті з ніжними малими німфами і красною королевою..

— А що найгірше, — стала она по хвили дальше говорити — коли нечистий дух тут прийде і тебе побачить, убє, а може і мене...

— Тим не жури ся! — говорив Беназир, потішаючи королеву. — Бач, маю добрий меч! Як довго єго маю, не боюсь ніякого потвора!

— Нічо тобі не поможе, — відповіла сумно дама —

бо дух не буде воювати мечем, але убіє тебе зачарованими словами.

Княжевич стратив трохи відваги, але потішав ся тим, що духа ще нема.

— Бог знає, коли він прийде, а заким прийде, може ще придумаю яку раду! — подумав собі.

Але надія скоро розсіялась, бо негайно вбігла одна з німф.

— Дух! Дух! — кликала, заломлюючи руки.

Молода королева закричала тривожно і без тямки упала на диван. Беназир думав, що она вже не жива, і цілком стратив голову. Він повалив вся перед нею на коліна і протягнув руки. Нараз задрожав воздух мов від удару і грому і перед ним станула висока стать з довгою бородою. Гадаючи, що то ніхто пишній лиш злий дух, що замкнув тут принципизму, Беназир добув свого грізного меча. Але на его превелике диво, стать зложила на охрест покірно руки.

— Я раб перстень — проговорила — котрий маєш на своїм пальці... Прикажуй, а все, що задумаєш, зділаю!...

— Що я маю приказувати? — говорив Беназир, споглядаючи з зачудованем то на перстень то на духа. — Поясни мені скорше, що то все значить, в якій то звязі. Чому ти називаєш ся рабом сего перстенья?

— Пане, така вже доля, що мене робить певільником сего перстенья, котрий носши на своїм пальці, а котрий носив Більбіль на правім кігтю. Як довго ти мати-мені сей перстень на руці, ти моїм паном і скілько разів его потреш, явлю ся, щоби виповнити твої бажаня...

— Боже, — закликав щасливий Беназир — кожда нужда кінчить ся! Спіши як лише скоро можеш, напротив злого духа, що тут тепер має прийти, врубай ему голову і принеси мені!

Стать зникла і заким Беназир міг вложити меч в похву, вернув вже дух з поганою головою в руках.

— Збуди тепер по тихоньки королеву, а опісля віддали ся!

Дух послухав. Боязно отворила королева очи і побачивши усміхнене лице Беназира, піднялась.

— Що нового? — запитала.

— Ваш ворог мертвий! — промовив Беназир і показав їй голову злого духа.

— Славити Бога, але прошу тебе, відкинь сю погану голову!

Коли голова була вже в поставі, королева стала і з сльезами в очах подякувала Беназирови, хотай не знала, як се удало ся ему зробити.

Ви будете мати еще більше нагоди чудуватись! — відповів княжевич. — Незадовго заберем ся обоє з того ставу...

Сейчас потер порстень. Єго невільник явив ся з великим шумом. Королева з початку дуже налякалась; але в скорі успокоїлась, коли побачила єго покору.

— Видобудь нас з сего ставу! — розказав Беназир і ще не докінчив тих слів, а вже обоє були на зеленій леваді. — Дякую тобі, проворний духу, але учини мені еще одну волю! Постарай ся для мене о громадку красних лицарів і о два красні коні для мене і для принцизни! Я хочу величаво повернути до дому батька, нехай утіха буде совершенна...

Сейчас прибуло із всіх сторін 500 гарних лицарів, а великопанський слуга вів два осідлані коні на срібних породах.

Принцизна дивилась на ті чуда і не знала, що має на те все говорити. Але Беназир посадив єї на одного коня і обіцяв їй все то по дорозі оповісти. Опісля досів свого коня і дав знак, щоби дружина рушила в дорогу.

Се був сей відділ громади лицарів, котру побачив Джо бари, і тому видав страшний крик, бо в молодци пізнав брата.

* * *

Беназир, що нічого не знав о злочині брата, коли побачив єго, підігнав коня і в скорі вже внав в єго обійми.

— Мій брате, мій брате, любий Джобари!

Але Джобари лиш застогнав і відвернув ся.

— Несчастний брат! — думав Беназір. — Утіха цілком его змішала, майже уб'їла его... Він певно має мене за помершого, а се дух мій, що его обнімає...

— Джобари, — кинув — любий брате, прийди до свідомости, поглянь на мене! То я Беназір, в моїй особі, не дух! Бог мене спас... Я жию і повернув до вас, любі... Ви певно побивали ся за мною..

Так говорючи нестив свого брата. Але він мовчав і плакав.

— Бог знає, як тішу ся, що ти повернув здоров! — проговорив вінци.

— Думаєш, що я о тім бодай на хвильку сумнівав ся? — спитав Беназір з легким докором.

Тепер прийшов і Мамуд, викликаний незвичайним розговором. Але побачивши, що дієсь, станув між фіярами мов колінсь мармурове дерево в зачарованім городі Білбіля.

Мамуде, Мамуде! — додав побачивши, що він блідий і не ворушить ся. — Ви всі справді хіба подуріли? Чи я виглядаю як той дух, що мене так дивно приймає. Колиби я не був переконаний, що то з утіхи і великого зворушення, міг би я на певно подумати, що такого страху ви пабавили ся моїм поворотом домів. Але славити Бога, я знаю лучше те...

І ніжно обняв найстаршого брата. Але на чолі того виступив зимний мов смертний піт і він відтрусив брата на бік.

— Не дотикай ся мене! — сказав. — Я великий негодай!...

Сильно зачудований подав ся Беназір три кроки в зад і хотів запитати, що се значить. Однак не мав часу прийти до слова, бо на порозі з'явив ся старий султан. На сей вид Беназір забув про все та кинув ся на груди батька. Батько

приняв сина так, як сей собі в уяві представляв, і так стояли батько і син кілька хвиль в радісних обіймах.

— Боже, твоя доброта превелика! — кликав батько і кіпци. — Мій любий сину, ми не надіялись вже тебе побачити, ми уважали тебе за умерлого.

— Дійсно, я був в великій опасності! — відповів Беназир. — Мої брата мусіли відай оповісти тобі, бо я не знаю, яким способом ушав я до води, коли ми полягали послідної ночі на краю берега ставу...

— Твої брата? — питав батько зачудований. — Твої брата оповідали, що тебе зовсім не бачили, ба навіть не знали, що ти також вибрав ся в дорогу..

Мов скаменілий споглядав Беназир то на братів то знова на батька. З початку не міг собі уявити; але опісля здавалось, що знайшов розв'язку.

— О, тепер бачу, як великою любовою переповнене серце моїх братів до тебе, отче! Они хотіли заощадити тобі жалю в тій думці, що я не верну вже; тому сказали тобі, що мене не бачили. Таким способом лишилась тобі надія, що я верну... Як вдячний їм за те, бо інакше мусів би ти повірити, що мене нема. Утіха моглаб була нині тебе убити, або ти прийняв би мене нині так, як они, іменно мов би не я, а мій дух вернув! О найдорозший батьку, а прецінь то я сам! Я розкажу вам пізнійше все; тепер лишень се одно, що перстень Більбіля спас моє жите...

— Перстень Більбіля? Як ти прийшов до него, котрого нам нині бракувало? Твої брата заручили, що то они самі здобули птицю...

Остовпілий глядів Беназир то на одного то на другого брата, а брата бліді мов мерці в почуттю вини вняли очи в землю. Їго благородна душа однак не могла рішитись, підозривати їх о лиху волю, і хотів ще щось говорити в їх оборону; але батько положив єму руки на уста. Він почав пізнавати правду. Сильно поблідлий звернув ся до синів.

— Я дійду правди, — сказав — я хочу її знати... Хо-

дїм всі до Більбіля і запитаєм его. Він буде тепер відпові-
дати, бо тепер є его пан...

Мамуд пробудив ся із своєї закаменїлости і упав на колїна.

— Ні, отче, ні! — голосив. — Я єще так низько не упав, щоби заперечив мій злочин. Боже, буди милостив мені грішному! Я віддав свою душу в руки сатани, а сей напустив на мене палючу їдку зависть. Ось та рука, та рука,

Повний розпуки закрив лице руками, Джобари же ки-
нув ся побіч него на колїна.

— Боже великий, загостив султан, — чому ти собі ранше їх не забрав, ніж таким мені мав їх вернути?

Опісля настала гробова тишина. Беназир опустив руки, не міг вимовити одного слова. Сей біль був за великий для его любячого вірного серця.

— Боже, краще було бц, щоби я справді був утопив ся! — погадав собі.

Не міг більше подивити ся братам в очи і відвернув лице від них.

— Беназире! — закликав вкінци Джобари дрожащим голосом. — Подиви ся бодай на нас, коли вже уважаєш нас за негідних, з нами говорити. Небеса знають, серед яких мук проклинаю той день, в котрім я той злочин поповнив...

Мамуд лиця глибоко зітхнув.

— Братя, простїть — відізвав ся в кінци Беназир — коли моє мовченє видалось вам острим!... Але біль мій за великий, бо боюсь, чи красне довірє, котре доси нас лучило, на віки не спропало, хотяй у мене в моїм серци нема крапельки гнїву або погорди до вас. Ні, я вірю, що сатана скусив вас в злопамятній хвилі і вапне серце о тїм знало; але ви від тепер вже не будете мені недовіряти, лиш думати, що я потайком против вас ворогую...

— Благородний спну, — говорив урадований батько, обнимаючи его, — нехай Бог благословить тебе тисяч разів! Хвалити імя Его, бо Він дав мені дитину, що буде мене розвеселяти по утраті двох інших!

— Ні, не так, любий батечку! — відповів Беназир, лагідно вириваючись з обіймів батька. — Твої сніп ще не пропали!

Ніжно приступи до Мамуда і Джобарого, що заєдно клячали і закривали плачучі очі.

— Вставайте і просіть батька, — говорив! — Батьку, на дай мені без їх свого благословеня, бо повір, що ми ще всі три зарівно єго гідні! Ся темна ніч була лише лихим сном що запоморочила їх благородні чувства... Тепер они збудились і суть знов щирими братами моїми і добрими синами твоїми...

— О Боже, — проговорив Мамуд, перенятій сими словами! Дорогий батьку, нескінчена любов і поступок великодушного Беназира засоромляє мене дуже, але разом додає мені відваги, мою просьбу злучити з єго. Прощу тебе, наші серця єще не зовсім зіпсовані! Прийми нас знов за своїх снів, а ми присягаємо на найвисшу чесноту, що вже ніколи не станемось негідними твого іменн!

Всі три кинулись благаючи перед старим батьком, котрий плачучи обняв їх і поблагословив. Слезн, котрими їх обляв, походили виравді єще з гіркої журби, але гнів був вже зломаний. Він вірив, що покута, яку показали старші сннн, єсть щира і правдива.

Беназир знов забрав голос. Він бояв ся, щоби мовчанє єго не впадалось дуже завстидженнм і покореннм братам надто довгим і болесним, і прото звернув увагу на цілком иншу річ.

— Я зовсім забув сказати вам, — промовив він — що я не сам тут прибув. Я привіз з собою товарищку, котра єще перед налатою жде. Що она собі думає, що нікого не видить, хто просив єї в гостину до мого батька?

Він вийшов, а за ним і прочі. Величавий відділ лицарів стояв єще в найкрасшім порядку перед замком, а красна принцизна сиділа на білім дивані. Їй справді вже трохи збудилось...

Беназир представив, як она спасла єго від пехлибної

погибелі, і розповів коротко про її нещасну минувшу долю.

Радо прийняв її король, а то тим сердечнійше, що пізнав в ній дочку свого сусіда короля.

* * *

Ще, заким Беназир вибрав ся в дорогу по чародійну птицю, злий дух спустошив ціле королівство батька принцезни. Знаючи о тім, Беназир був дуже рад, що побідив того постраха всіх сусідів, даючи ему заслужену відплату.

Своїй принцезні обіцяв він завести її в її країну, коли лише забажає, і посадити на престолі, котрий їй яко одинокій дитині законно належав ся.

І дійсно по кількох тижнях так стало ся. Беназир подружив ся з принцезною і яко її муж завів її до її королівства, посадив на престол і володів разом з нею.

Батько хотів іменувати его своїм наслідником, але він з любови своїх братів зрік ся наслідства. Вдоволив ся престолом котрий віддала ему его принцезна. Більбіль шійшов з ним, а его мудрій раді треба завдячити, що Беназир мимо молодого віку був знаменитим володітелем. Палату батька відвідував з часта, бо дух перстения ніс его в кожній хвилі, куди хотів.

Так ціла родина жила довгі літа в братерській любові.

* * *

Мамуд і Джобари додержували точно свого приречення, що ніколи не сплямять свого імени. Если нечистий хотів до них зближити ся і піддати їм печеті гадки, то відправили его борзо з найбільшою погордою. Страшного бо досвіду зазнали самі на собі, до яких злочинів може довести отруя зависти, і дуже добре відчули, що благословенс Боже лиш чистих серцем робить щасливими, а Его прокляте звертає всі погані діла і почини, обтяжені виною, в сором і ганьбу.

СЬПІВАННИКИ

НАКЛАДОМ РУСЬКОЇ КНИГАРНІ
і інших видавництв.

Наша Дума

Українсько-Руські народні пісні. Зібрав і для хору уложив
Філарет Колесса.

Наша Дума містить майже виключно українсько-руські народні пісні т. є. такі, що їх складає і співає сам народ. Се варазом перша збірка народних пісень в чотироголоснім хоровім укладі. Цією сього видання — як зазначає композитор — є подати укр. співучим кружкам свіжій а до того питомиї форми, щобі наші співаки через свою рідну пісню підносили народного духа і помогли зрозуміти та оцінити широким масам нашого укр. громадянства велику вагу і красу народних пісень.

Наша Дума ділить ся на дві головні часті: I. мішані хори, II. мужеські хори. Кожда часть обнимає 25 пісень на чотирі голоси. Поодинокі пісні сеї збірки, споріднені в собою тонаціями лучать ся в малі групи так, що можна їх співати разом мов малі вязанки пісень. Групи сі означив композитор у змісті скобками.

Всім укр. драматичним а взагалі всім укр. співучим кружкам поручаємо сей збірник горячо. — Ціна..... \$1.50.

Найкрасші народні дівочі пісні.....	25 ц
Збірник народних пісень і дум.....	30 ц
Пісні про Канаду і Австрію.....	40 ц
Коломийки, Думки, Шумки.....	15 ц
Збірник найкрасших українських пісень.....	25 ц
Новий збірник народних пісень, дум, думок, коломийок і пісень весільних.....	25 ц
Січовий Співаник. — Ціна.....	25ц.
Український співаник, 176 сторіч.....	40 ц
Робітничі пісні, (всі староукраїнські).....	25 ц
Пісні Ренрутські до маршу на ногу і пісні жартобліві....	20 ц

КВАРТЕТИ

Українських Народних Пісень на мішаний хор. — Зібрав і обробив О. В. Стех, ч. св. В В се в одиноке українське видане.. 50ц

RUSKA KNYHARNIA

848—854 Main St.

Winnipeg

Кожному потрібно книжки.

Порадник гігієнічно лікарський.

ПРОВІДНИК ГІГІЄНІЧНО-ЛІКАРСЬКИЙ.

Недуги пошестні. — Зладив др. Евген Озаркевич, директор
»Народної Лічниці« у Львові.

Попри інші поради почало Тов. »Просвіта« видавати в сім році лікарський порадики. Яко перше число сей видавництва вийшла праця д-ра Евгена Озаркевича про »Недуги пошестні«. Обговорено докладно в сій книжці сі недуги, які завдані за пошестні і проти котрих поширеню власти виступають. Подрібно обговорені тут: кір, дифтерія, шкарлатина мумс, дизентерія, коклюш, дур черевний і пятнистий, вісна звичайна і вітрова, пошестне запалене мозково-стрижкових опон, холера азійська і домашня, чума. В другій часті книжки подано способи побороваия пошестних недуг враз з відносинами законними постановами. Книжка ілюстрована. Повинна найти ся в кождім громадськім уряді, в кождій шкільній бібліотечі, в руках кождого інтелігента, що живе серед народа і у шосьвічених селян.

Ціна брошури 50ц

В справі в полотно коштує всего..... 75ц

ПОРАДНИК ЛІКАРСЬКИЙ В НАЙВАЖНІЙШИХ НЕДУГАХ.

Зладив др. Евген Озаркевич.

Дешева ся брошура є немов дальшим тягом повисшої книжки, бо обговорює коротко а ясно пніи недуги: біль голови, зміане, жовтіальниця, зубковане дітий, кашель, колька в боці, кровоток і т. н. недуги, що часто лучають ся в кождій хаті. З огляду, що ціна брошури дуже мала, а подано в ній вказівки, як можна собі порадити в сих недугах, поручаємо її кождому. — Ціна лише 10ц

RUSKA KNYHARNIA

848-850 Main St.,

Winnipeg, Canada.